

Verantwoordings- Instructie

2020

Meerkosten COVID-19

VR – VWS

Opgesteld door werkgroep GGD/VR
Ministerie VWS
Sector commissie Decentrale
overheden van de NBA

Datum okt-dec 2020

Vastgesteld SDO 11 december 2020

Verantwoordingsinstructie meerkosten COVID-19 Veiligheidsregio

Inleiding

In 2020 zijn de Veiligheidsregio's (VR's) geconfronteerd met extra kosten in verband met het bestrijden en beheersen van COVID-19. Op basis van de wet op de Veiligheidsregio's hebben VR's extra taken en opdrachten van de minister gekregen. De meerkosten worden door het ministerie van VWS direct vergoed aan de VR's. In de brief van 20 juli 2020 zijn de uitgangspunten voor deze meerkostenregeling uitgewerkt. De regeling van de vergoeding van de meerkosten is van toepassing voor 2020 en 2021.

De verantwoording van de meerkosten vindt plaats via de jaarrekeningen van de VR's. Daarom is een apart controleprotocol niet nodig. In deze verantwoordingsinstructie wordt toegelicht hoe de verantwoording in de jaarstukken verwerkt dient te worden en hoe de accountant de verantwoording beoordeelt. De verantwoordingsinstructie is tot stand gekomen in nauw overleg met vertegenwoordigers van de sectorcommissie decentrale overheden (SDO) van de NBA en het ministerie van VWS. Dit document dient tevens als handreiking voor de accountant die de controle van de jaarrekening van de Veiligheidsregio uitvoert.

Deze instructie heeft alleen betrekking op de meer (en minder) kosten die bij VWS in het kader van het bestrijden en beheersen van COVID-19 worden gedeclareerd. De uitgangspunten en instructies gelden dus **specifiek en alleen** voor de meer- en minderkosten die vallen onder afspraken met het ministerie van VWS en **NIET** voor de reguliere exploitatielasten/opbrengsten en balans van de Veiligheidsregio.

Format Verantwoording

De meerkostenregeling heeft betrekking op de vergoeding die VWS direct aan de VR's betaalt in verband met de kosten COVID-19. De verantwoording vindt plaats via de jaarstukken van de Veiligheidsregio. De verantwoording (lees jaarstukken) wordt via de voorzitter van de Veiligheidsregio aangeboden aan het ministerie van VWS.

In de jaarstukken dient het volgende te zijn opgenomen:

- In de **jaarrekening** worden de meerkosten onder de programma verantwoording bij het programma waar de meerkosten zijn gemaakt verwerkt. De kosten worden dan ook op de reguliere wijze toegelicht.
- In het **jaarverslag** wordt een COVID-19 paragraaf opgenomen. Hierin wordt alle relevante informatie over COVID-19 beschreven. Tevens wordt hier de tabel (format) voor de verantwoording (zie bijlage 1) opgenomen. **Belangrijk: format niet opnemen in jaarrekening maar in jaarverslag!**
- Indien van toepassing worden de meerkosten ook toegelicht bij de afwijkingen in het kader van de begrotingsrechtmatigheid.
- De accountant geeft een controleverklaring af bij de jaarrekening, hiermee worden ook de meerkosten vastgesteld. Er wordt geen aparte verklaring voor de meerkosten afgegeven. Eventuele bijzonderheden met betrekking tot de meerkosten worden in het accountantsverslag en/of de controleverklaring vermeld.
- De jaarstukken van de Veiligheidsregio worden inclusief de verantwoording van de meerkosten en de controleverklaring - na vaststelling door het bestuur van de Veiligheidsregio - voor 1 september 2021 via de voorzitter van de Veiligheidsregio aangeboden aan het ministerie van VWS.

Normenkader

Regelgeving van de verantwoordingsbasis

De uitgangspunten voor meerkostenregeling liggen vast in de onderstaande documenten. Deze zijn als bijlage bijgevoegd.

- Brief Veiligheidsraad 20 juli 2020¹
- Brief VWS 28 september 2020 (kenmerk 1720107-208036-PG)
- Rapport AEF meerkosten voor VR's ten gevolge van Corona, augustus 2020
- Format aanvraag voorschot meerkosten (zie bijlage 1)
- De richtsnoeren van de Europese commissie (2020/C 108 I.01)

Controle aspecten voor de accountant.

1. Het normenkader van de jaarrekening is van toepassing.
2. Accountant hanteert het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado) voor de jaarrekening, dit geldt ook voor de meerkosten. De meerkosten COVID-19 worden bij de controle van jaarrekening bij het toepassen van Bado voldoende geraakt.
3. De controle kan plaatsvinden met de materialiteit die geldt voor de controle van de jaarrekening; voor de meerkosten zijn geen aanvullende eisen voor getrouwheid en rechtmatigheid.
4. De kadernota rechtmatigheid van de commissie BBV is van toepassing.
5. Er is sprake van een crisissituatie. Daarom gelden voor de meerkosten COVID-19 bijzondere kaders ten aanzien van de aanbestedingsregels. Zie hiervoor onder meer de Richtsnoeren van de Europese Commissie betreffende het gebruik van het kader voor overheidsopdrachten in de door de COVID-19-crisis veroorzaakte noodsituatie (2020/C 108 I/01). Deze regels gelden alleen voor kosten die van toepassing zijn op de crisissituatie COVID-19. Voor reguliere kosten zijn de reguliere aanbestedingsregels van toepassing. In het controledossier zorgt de Veiligheidsregio voor een motivatie per opdracht. Per aanbesteding wordt gekeken of de crisissituatie van toepassing is.
6. De meerkostenregeling voor de vergoeding COVID-19-kosten loopt door in 2021. Alleen daadwerkelijke gemaakte (meer)kosten (stelsel baten en lasten) vallen onder de regeling. Dotatie van Reserves of aan voorzieningen zijn geen meerkosten en kunnen **niet** via de meerkostenregeling worden gedeclareerd bij VWS.
7. De meerkostenregeling kan nooit leiden tot een resultaat. Toepassen van de regeling is budgetneutraal voor de exploitatie van de Veiligheidsregio.
8. De accountant controleert dat geen dubbele financiering van meerkosten heeft plaatsgevonden.
9. Ook voor de meerkosten COVID-19 is het baten en lasten stelsel van toepassing.

¹ GGD GHOR nl heeft een aanvullende toelichting bij de brief van 20 juli 2020 naar de Directeuren Publieke gezondheid (DPG) gestuurd op 21-6-2020.

De definitie voor de meerkosten is (volgens AEF rapport en brief van VWS):

***In de definities van AEF wordt gesproken over kosten uit uitgaven. Hier moet gelezen worden lasten en baten. De BBV-regels zijn van toepassing.

1. **Specifieke meerkosten:** Extra gemaakte kosten die direct aan corona-activiteiten zijn toe te wijzen (coronacentrum/-hotel, distributie persoonlijke beschermingsmiddelen, crisiscommunicatie, bestuurlijke aangelegenheden, etc.).
2. **Overige meerkosten:** Extra gemaakte kosten voor reguliere taken (bijvoorbeeld voor uitgestelde dienstverlening die moet worden ingehaald en leidt tot externe inhuur).
3. **Minder inkomsten:** Inkomstenderving (bijvoorbeeld door wegvallen van inkomsten uit adviestaken of uit het geven van opleidingen).
4. **Minder uitgaven:** Kosten die veiligheidsregio's minder hebben gemaakt voor reguliere dienstverlening die later niet wordt ingehaald (bijvoorbeeld voor opleidingskosten).

Nadere toelichting bij het invullen van het format.

Algemene Uitgangspunten

- 1) De Veiligheidsregio maakt een specifiek corona-dossier, waarin relevante documenten en onderbouwingen zijn vastgelegd. Voor alle posten geldt dat er een gedegen onderbouwing en motivatie moet zijn waarom posten wel of niet zijn opgenomen in de verantwoording.
- 2) De gemeenten betalen de reguliere bijdrage, ook al zijn niet alle activiteiten conform begroting uitgevoerd. Hierbij is de wijze van financiering zoals met de gemeenten is afgesproken bepalend. Hierdoor kunnen er tussen de regio's verschillen bestaan (bijvoorbeeld preventie taken kan (deels) uit de reguliere bijdrage en deels via een tarief per verrichting worden betaald). Ook aanvullende diensten die worden afgerekend op basis van verrichte prestaties vallen niet standaard onder de 'reguliere' inwonerbijdrage. Iedere Veiligheidsregio kan hier met haar eigen gemeenten afspraken over maken.
- 3) Bovenstaande betekent dat kosten die al gedekt zijn uit de reguliere inwonerbijdrage **NIET** vallen onder meerkosten. Bijvoorbeeld personeel dat is ingezet voor COVID-19 bestrijding zijn geen meerkosten. Maar wel overuren of eventueel uitbreiding van uren. En ook eventuele vervanging van personeel dat is ingezet voor COVID-19 en van wie het reguliere werk ook met worden uitgevoerd. Ook kosten inhalen achterstanden, andere werkwijze waarvoor extra kosten gemaakt worden zijn meerkosten.
- 4) Kosten die op een andere wijze worden vergoed komen kunnen niet dubbel worden gedeclareerd en komen niet voor vergoeding in aanmerking (bijvoorbeeld kosten die vergoed worden door zorgverzekeraars bij een coronacentrum).
- 5) Minder opbrengsten kunnen in de verantwoording gesaldeerd worden met minder kosten.
- 6) Het is belangrijk de meerkosten goed in beeld te hebben, de plaats waar ze uiteindelijk in de verantwoording (format)staan is minder van belang.
- 7) Niet alle VR's voeren dezelfde taken. Taken die worden uitgevoerd en die een andere financiering kennen zoals bijvoorbeeld de Regionale Ambulancevoorziening, vallen buiten de meerkosten regeling, tenzij er inzet is gepleegd voor COVID-19 die tot meerkosten heeft geleid en die niet door een andere financiering worden gedekt.
- 8) Ook voor overhead geldt dat alleen additionele werkelijke kosten als meerkosten kunnen worden meegenomen. Additionele kosten zoals extra huur pand, extra ITC, extra telefoonkosten, inhuur HRM etc. kunnen als meerkosten worden gedeclareerd.

Specifieke toelichting bij het verantwoordingsformat

Blok 1 : Cornahotels/centra:)

- 1) Neem hier, met in achtning van de algemene uitgangspunten de werkelijke meerkosten voor de uitvoering coronahotels/ centra kosten. Dus kosten die niet declarabel zijn bij bijvoorbeeld een zorgverzekeraar
- 2) Afhankelijk van de inrichting van de administratie van de Veiligheidsregio staan hier de totale kosten van de specifieke meerkosten, inclusief kosten van overhead. Als deze kosten in de administratie hier niet onder zijn verantwoord staan deze kosten in blok 3.

Blok 2: Inkoop en distributie PBM

- 1) Neem hier, met in achtning van de algemene uitgangspunten de werkelijke meerkosten voor de uitvoering van de inkoop en distributie van PBM op. Het zal hier met name gaan om inzet van personeel, kosten van locaties, ondersteunend personeel en facilitaire kosten (zoals transport kosten).
- 2) Afhankelijk van de inrichting van de administratie staan hier de totale kosten van de inkoop en distributie PBM, inclusief kosten van overhead. Als deze kosten in de administratie niet onder inkoop en distributie PBM zijn verantwoord staan deze kosten in blok 4.

Blok 3: Overige specifieke meerkosten

Neem hier, met in achtning van de algemene uitgangspunten de werkelijke meerkosten die puur als gevolg van extra taken in het kader van COVID-19 (Bijvoorbeeld handhavingstaken of logistieke ondersteuning bij vervoer van patiënten etc.) daadwerkelijk zijn gemaakt.

Blok 4: Overige specifieke meerkosten

Bepaal per activiteit of er sprake is van specifieke meerkosten als gevolg van COVID-19. Vul deze kosten bij de betreffende activiteit in.

Blok 5 minder opbrengsten gesaldeerd met minder kosten

Bepaal per activiteit of sprake is van lagere opbrengsten en/of lagere kosten. (Bijvoorbeeld lagere omzet bij opleidingen). Vult het saldo van lagere opbrengsten en lagere kosten in bij de betreffende activiteit. Het is ook mogelijk om alleen lagere kosten in te vullen als daar sprake van is zonder dat er lagere opbrengsten zijn (en visa versa).

Tot Slot

De verantwoordingsinstructie is opgesteld door vertegenwoordigers van VR's, het ministerie van VWS en de sector commissie decentrale overheden (SDO) van de NBA.

De verantwoordingsinstructie is gestuurd naar:

- ministerie VWS
- Ministerie van BZK
- 5.1.2e
- Het Veiligheidsberaad
- Leden van het netwerk F&C
- VNG

Publicatie van de instructie geschiedt via de website van de VNG, Ghor.nl en de NBA.

Bijlage 1: Format verantwoording

Kostensoort	Opgave kosten
Coronahotels/centra	
Inkoop en distributie PBM	
Overige specifieke meerkosten	
Overige Meerkosten	
Brandweezorg repressie/incidentbestrijding	
Meldkamer	
ROC (opleidingen)	
GHOR	
Preventie	
Crisisbeheersing & rampenbestrijding	
Risicobeheersing	
Bevolkingszorg	
Bedrijfsvoering	
Overige taken/activiteiten	
Subtotaal	€ 0
Minder opbrengsten (verrekend met minder kosten)	
Brandweezorg repressie/incidentbestrijding	
Meldkamer	
ROC (opleidingen)	
GHOR	
Preventie	
Crisisbeheersing & rampenbestrijding	
Risicobeheersing	
Bevolkingszorg	
Bedrijfsvoering	
Overige taken/activiteiten	
Subtotaal	€ 0
Totale kosten 2020	€ 0